

ALUTAGUSE

valla leht

nr 10 (22) oktoober 2019

TASUTA

www.alutagusevald.ee

10. november
on isadepäev

Moos on moes

ehk

V hoidiste festival Mäetaguse moos

Ele-Riin Kullamä Golovin

Alutaguse Huvikeskuse kultuuritöö koordinaator

29. septembril selgusid Alutaguse valla tublimad hoidiste- ja moosimeistrid. Selleaastase festivali hoidiste purgirivi oli sama kirev kui sügis Alutagusel. Konkursile olid oodatud erinevad salatid, moosid, kompotid ja muud põnevad hoidised. Ühtekokku toodi konkursile 53 erinevat võistlustööd.

Auväärsesse ning väga mitmekülgete maitsemeeltega žüriisse kuulusid sellel aastal Alutaguse valla kulinaarsed tipud Helen Rajas, Piret Talistu ja Vilve Niine. Žürii valis välja esikolmiku nii soolaste kui magusate hoidiste seast. Lisaks kuulutati välja rahva lemmik ja anti eripreemiaid.

Festivali raames oli üllatusesinejaks vahva teadus- ja mullisõu. Näidati, kuidas saab teha vätku ja pauku ning kõigil oli võimalus ronida ka ise mulli sisse. Traditsiooniliselt toimus hoidiste pimetestimine, kus tuli oma maitsemeeli teritada, et ära arvata maitstava kõik koostisosad. Kohapeal toimetas pannkoogikohvik, kus küpsetasid pannkooke Mäetaguse noored. Peale ürituse ametliku lõppu jäid inimesed veel omavahel retsepte vahetama, et uuel hooajal taas põnevaid hoidiseid valmistada. Moos on moes!

Monika Grinfeld

Väike
vürtsmoos

Koostis:
ploom, apelsin, mango,
suhkur ja vürtsid

Karine Vöhmar

Kangete
meeste moos

Koostis:
tomat, mädarõigas,
küüslauk

Mare Reimal

Ammakeel

Koostis:
kabatsok, tsillipipar,
paprika, tomatid,
tomatipasta, suhkur,
õli, küüslauk, sool

Selle aasta festivali tulemused:

SOOLASED HOIDISED

- I koht **Mare Reimal** – Tomati-sibulasalat
- II koht **Puhatu küla kogukond** – Puhatu suvikõrvitsahoidis
- III koht **Kadri Haugas** – Kurgisalat

MAGUSAD HOIDISED

- I koht **Virve Osila** – Maiasmoka õunamoos
- II koht **Tiina Kullamä** – Aprikoosi-porgandimoos
- III koht **Helga Vahe** – Vaarikamoos

ERIPREEMIAID

- Parim lapseõlvemoos **Helga Vahe** – Tikrimoos
- Parim pohlamoo **Ege Roosimägi** – Pohl-alõtsa-aronia
- Parim mahl **Madis Peterson** – Punasesõstra-viinamarjamahl
- Vitamiinipomm **Mare Reimal** – Astelpaju-õunamoos
- Mõeldes meestele **Karine Vöhmar** – Kangete meeste moos

Rahva lemmikmoos

Helga Vahe – Vaarikamoos

26. oktoobril kell 13
Kurtna raamatukogus

**KURTNA RAAMATUKOGU
60. SÜNNIPÄEV**

Meeleolu loovad
Paul Neitsov & Tõnu Timm
PIDUPÄEVA TORT

Lisainfo +372 3392486, kurtmark@alutagusevald.ee

31. oktoobril kell 12
TUDULINNA RAHVAMAJAS

Alutaguse valla
**EAKATE
SÜGISPIDU**

Meeleolu loob
REET LINNA

REGISTREERIMINE
hiljemalt 15. oktoobriks!

Alutaguse Vallavalitsus 3366900
Evi Porman 56500747 (Mäetaguse)
Elle Tasane 53320597 (lisaku)

Aime Ilmsalu 56692795 (Tudulinna)
Valve Kollo 56959943 (Illuka)
Tatjana Ševtšenko 58115491 (Alajõe)

3. novembril kell 12
Illuka kirikus

Hingedepäeva kontsert
Henry Laks

12.00 Jumalateenistus
13.00 Kontsert

Annetuspilet hinnaga 5€
müügil tund enne kontserdi
algust kohapeal.

Piletitulu läheb Illuka kiriku
korrastamiseks.

Lisainfo huvikeskus@alutagusevald.ee või tel 3366963

Mida teha rehvidega pärast rehvivahetust?

Alanud rehvivahetushooaeg tähendab, et suverehvid tuleb taas garaaži või keldrisse jätta. Paraku võtab nende hoiustamine omajagu ruumi ning samuti pole kindel, kas samade rehvidega kõljab veel uuel hooajal ringi sõita. Amserv Auto järelteeninduse juht Ahti Aasala jagab soovitusi, mida rehvidega pärast nende vahetamist ette võtta.

Kuigi lamellrehvide aastaringne kasutamine on autoomanike seas üsna populaarne, eelistatakse enamasti rehvid aastaja vahetades siiski välja vahetada. Kui rehvid lähevad vahetusse, lõpeb see autoomaniku jaoks enamasti sellega, et vanad rehvid viiakse omale kohale keldrisse või garaaži ja uute rehvidega asutakse muretult teele. „Tegelikult võiks aga kaaluda, kas on üldse mõistlik rehve pidevalt aastaegade vahetudes töökotta ja tagasi sõidutada ning veenduda ka ise, kas äsja vahetatud rehvid on sõitmiseks valmis,“ märgib Aasala ja toob seoses rehvide vahetamisega välja mõned olulised nõuanded.

1. Kontrolli vahetatud rehvide kinnitust, pragusid ja kulumist

Aasala sõnul tasub kindlasti üle kontrollida, kas vahetatud rehvid on auto all nii nagu varem või on mõni kinnitus aja jookul sõiduga kulunud või sootuks kadunud. Samuti tasuks tema sõnul jälgida ka teisi väsimusmärke - näiteks, kas rehvi külgedel on pragusid või kas rehvi on ebahühtlaselt kulunud. „Kui auto on pärast rehvide vahetamist mõnda aega ringi sõitnud, tasuks üle vaadata, kas kõik rehvi kinnituspoldid ja mutrid on endiselt alles. Selle kontrollimiseks ei pea olema ekspert – piisab peale vaatamisest,“ juhendab järelteeninduse juht.

Näiteks võib juhtuda, et rehvivahetuse käigus pingutatakse poldid liiga suure jõuga puruks ja need pudenevad hiljem ratastelt maha. See võib juhtuda olukorras, kui rattad keeratakse kinni nt suruõhu mutrikeerajaga ja ei kasutata momentvõtit. „Kinnitamata ratas ei ole stabiilne, võimalus teiste kinnituste purunemiseks on suur ja tagajärjed sõitmisel

ohtlikud,“ hoiatab Aasala. Ta lisab, et juhul kui autoomanik on ostnud uued talverehvid, võib-olla isegi koos uute ja ilusate velgedega, siis tasuks kaaluda ka turvamutrite soetamist. Seda eriti juhul, kui auto ei seisa garaažis, kinnises valveta parklas, vaid koduhoovis, tänaval, valveta parklas või mujal, kus auto rattad võidakse pimedal ajal märkamatuult lihtsalt ära varastada.

2. Veendu, et rehvides on piisavalt õhku

Nii rehvivahetuse järgselt kui ka pärast mõningat sõitmist ei tohiks unustada rehvides rõhu kontrollimist. „Uutel autodel on selleks mugavad andurid, vanematel autodel neid aga pole ja rehvide kontroll võib vahel ununeda. Kui auto sellest ise märku ei anna, tasub aeg-ajalt pilk peale visata ja veenduda, ega rehvi pole n-õ pehme ning kas rehvis on piisavalt rõhku,“ soovib Aasala. Vastavalt sõiduki liigile ja mudelile tasuks vajalik rehvirõhk Aasala sõnul kindlasti auto tehnilisest raamatust üle kontrollida, üldjuhul jääb see 2-2.5 baari juurde.

3. Mõõda, kas vanu rehve saab veel kasutada

„Seda, kas rehvide elu jätkub ka järgmisel hooajal, saab otsustada näiteks turvise mustri järgi. Talverehvidel peaks mustri sügavus jääma üle 3 mm ning suverehvide puhul minimaalselt 1,6 mm juurde. Kui muster on õhem, pole mõistlik rehve järgmisel hooajal enam kasutada, sest nende haakuvus teega väheneb ja sõit kulunud mustriga muutub ohtlikuks,“ paneb Aasala autojuhtidele südamele ning lisab, et sellisel juhul võib politsei sõitjat ka trahvida. Kui selgub, et vanade rehvidega uuel hooajal enam sõita ei saa, võib need rehvivahetuskohas utiliseerida.

4. „Loe üle“ rehvide naelad

Üheks rehvide väsimuse märgiks on Aasala sõnul ka see, kui naastrehvis pole enam piisavalt naelu – sellisel juhul tuleks kaaluda algaval talvehooajal uute rehvide soetamist. „Kui rehvi on puudu mõni üksik nael, ei juhtu veel midagi, nende kadumine näiteks aukudest läbi sõites või järsult gaasi vajutades on paratamatu. Aga turvaliseks sõiduks lumel ja jääl peaks enamus naeltest siiski alles olema,“ rõhustab ta. Kui aga selgub, et paljud naelad on puudu, ei tohiks Aasala sõnul kõiki allesjäänud naelu välja tõmmata ja rehvidega lume sulades edasi sõita, sest rehvisegust tingituna on naelrehvid suviseks sõiduks liiga pehmed ja võivad pidurdamisel probleeme tekitada.

5. Hoiusta vanu rehve targalt

„Sageli laotakse rehvid ruumi kokkuhoiaks üksteise otsa torni, aga see pole kindlasti hea mõte, sest alumiste rehvide karkass surutakse kokku ja hiljem ei pruugi need enam veljele paigaldamiseks järgi venida,“ märgib Aasala, eriti olukorras, kus üksteise otsas on rohkem kui 8 ilma veljeta rehvi. Aasala soovib hoiustada rehve hoopis üksteise kõrval vertikaalselt või jätta need rehvivahetaja juurde ja mitte neid pidevalt edasi-tagasi vedada.

Elektronikaromude kogumisest Alutaguse vallas

Martin Miller
keskkonnaspetsialist

Illuka piirkonna teenuskeskuse kõrval Valla kinnistul on elanikele avatud uus elektronikaromude kogumispunkt. Kogumispunkt on avatud E-R 9.00-16.00 (va riigipühad). Jäätmete üleandmiseks tuleb võtta teenuskeskusest võti ja elektronikaromud kogumispunkti sisse tõsta alustades konteineri tagumisest otsast. Elanikud saavad oma kodumajapidamises tekkinud elektronikaromud TASUTA üle anda.

Kogumispunktis vastuvõetavate seadmete nimekirja kuuluvad:

- 1) suured kodumasinad (külmikud, pesumasinad, elektripliidid, mikrolaineahjud, elektriradiaatorid, kliimaseadmed, ventilaatorid jms);
- 2) väikesed kodumasinad (tolmuimejad, õmblusmasinad, röstid, kellad, kaalud, kohvimasinad jms);
- 3) kodused IT- ja telekomseadmed (arvutid, sülearvutid, telefonid, automaatvastajad, printerid jms);
- 4) tarbeelektronikaseadmed (raadiod, televiisorid, videokaamerad, magnetofonid, muusikariistad jms);
- 5) luminofoorlampide valgustid ja sirged luminofoorlampid, kompaktlampid;
- 6) elektritööriistad (va tööstuslikud);
- 7) elektrilised mänguasjad;
- 8) seire- ja valveseadmed (suitsuandurid, kütteregulaatorid, termostaadid jms).

NB! Kogumispunkt on ainult elektronikaromude jaoks. Teisi jäätmeliike (nt segaolmejäätmed, ohtlikud jäätmed jms) on KEELATUD tuua.

Elanikele on elektronikaromude vastuvõtupunktidenä jätkuvalt avatud ka Mäetaguse alevikus Kooli tn 7 kogumispunkt (avatud E-R 9.00-16.00, võti tuleb võtta Alutaguse Haldusest) ning lisaku alevikus Tartu mnt 62a kogumispunkt (avatud E-R 9.00-16.00, helistada ette tel 53427681).

NB! KOGUMISPUNKTIDE KÕRVALE ON ELEKTRONIKAROMUDE JÄTMINE KEELATUD.

Kogumispunktid on videovalve all.

Lisaks eespool loetletud kohtadele saavad valla elanikud kodanikukaardi ettenäitamisel anda elektronikaromusid TASUTA Uikala ja Torma prügilatesse.

Jäätmejaamad

Martin Miller
keskkonnaspetsialist

Alutaguse valla elanikel on võimalus viia kodumajapidamises tekkinud jäätmeid TASUTA Uikala ja Torma prügilatesse. Uikala prügila on avatud tööpäeval 07.30–19.30, puhkepäeval ja riiklikel pühadel 9.00–17.00.

Tasuta võetakse vastu AINULT järgmisi kodumajapidamises tekkinud jäätmeliike: paber ja kartong, plastid, klaas (NB! siia alla ei kuulu lehtklaas ehk aknaklaas), biolagunevad aia- ja haljastusjäätmed, puit (eelsorteeritud), tekstiil, suurjäätmed, bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastusjäätmed, elektroonika (va külmkapp) ning mootori-, käigukasti- ja määrdõlijäätmed.

Torma prügila on avatud tööpäeval 9.00-18.00, laupäeval 9.00-16.00, pühapäeval ja riigipühadel on prügila suletud.

Tasuta võetakse vastu järgmiseid kodumajapidamises tekkinud jäätmeliike: paber ja kartong liigiti (paber ja kartong eraldi), plastid, metallid, klaas (NB! siia alla ei kuulu lehtklaas ehk aknaklaas), biolagunevad aia- ja haljastusjäätmed, puit, tekstiil, suurjäätmed, elektroonika, põllumajanduskemikaalid, trükivärvid, muud mootori-, käigukasti- ja määrdõlid, ohtlik pakend, õlifiltrid, pliiakud, Ni-cd-akud, happed, leelised, fotokemikaalid, lum.lampid, elavhõbe, pestitsiidid, vana värv, liimid ja vaigud, EES-jäätmed, sortimata ravimikogused, patareid ja väikeakud, pakendid.

Jäätmete transport prügilasse tuleb ise organiseerida ning äraantavad jäätmed peavad olema liigiti sorteeritud. Jäätmete äraandmisel tuleb Alutaguse valla elaniku staatust tõendada Alutaguse valla kodanikukaardi ja ID-kaardi esitamisega. Prügila töötajale tuleb kontrollimiseks esitada mõlemad dokumendid. Jäätmeid üleandev elanik peab lähtuma prügila töötajate korraldustest. Üleantavad jäätmed peavad olema sorteeritud vastavalt eeltoodud nimekirja alusel. Sorteerimata jäätmete viimisel prügilasse ei võeta neid tasuta vastu.

Samuti ei pea suurjäätmete ära andmiseks enam kogumisingi ootama, kuna elanikel on nüüd võimalik neid jäätmejaamas aastaringset tasuta ära anda.

Telia koduinternet ja TV-teenus jõuavad Alutaguse valla elanikeni

Raigo Neudorf
Telia Eesti AS

Juba järgmise aasta alguses saavad Alutaguse valla Vasknarva ja Alajõe küla kodud kasutama hakata Telia kiiret koduinterneti ja moodsat TV-teenust. Telia teenused jõuavad kohalike elanikeni Elektrilevi poolt rajatava internetivõrgu toel.

Elektrilevi alustas sel kevadel erinevates Eesti piirkondades interneti püsivõrgu ehitusega ning see võimaldab kõigil nendel kodudel, kuhu Elektrilevi kaabel edaspidi ulatub, kasutama hakata Telia koduinterneti ja TV-teenust.

Telia Eesti erakliendiüksuse juhi Holger Haljandi kinnitusele võimaldab Elektrilevi poolt rajatav internetivõrk kasutada Telia koduinterneti pakette, mille maksimumkiirused ulatuvad 1 gigabitini sekundis. See rahuldab ka kõige nõudlikuma tarbija vajadused.

Lisaks kiirele ja tänapäevasele koduinternetile saavad inimesed kasutama hakata ka moodsat Telia TV-teenust. Telia teleteenus areneb pidevalt, et pakkuda klientidele uut, põnevat ning konkurentidest eristuvat meelelahutust. Kui 2018. aastal oli üheks märgilisemaks sündmuseks maailmakuulsa HBO sarjade keskkonna jõudmine Telia TV klientideni, siis 2019. aasta alguses hakkas Telia edastama otsepidi naiste profiteenise turniiridelt. Järgmise aasta alguses tuleb Telia aga välja päris oma telekanaliga. Kõik need Telia kliendid, kes kasutavad korraga ettevõtte kolme põhiteenust ehk mobiilset andmesidet, koduinterneti ja TV-lahendust, saavad liituda Telia 1 pakkumisega, mis võimaldab kasutusele võtta kaks korda kiirema koduinterneti ning valida Telia TV videolaenutusest endale igas kuus kaks tasuta filmi.

Kõige täpsema info selle kohta, millal ja millistele aadressidele Elektrilevi poolt ehitatav internetivõrk jõuab, leiab veebilehelt: www.telia.ee/kiire-internet

Peale Elektrilevi internetivõrguga liitumist saavad kõik soovijad endale tellida ka Telia teenuseid, millega saab tutvust teha ettevõtte kodulehel www.telia.ee asuvate alajaotuste TV ja Internet vahendusel.

Telia interneti püsivõrgu kasutab täna enam kui 243 000 kodu, ettevõtte teleteenus jõuab aga enam kui 207 000 majapidamiseni.

SISUTURUNDUS

Tuletõrjeperekond Bogdanovid. Samuel Bogdanovi rinda ehib vabatahtlikuna töötatud aastate eest staažimärk 55 aastat, Allan Bogdanovil 50 aastat ja Markus Laanemetsal 5 aastat. Fotod: Siim Säde

Iisaku Vabatahtlik Päästekomando

60

5. oktoobril tähistas Iisaku VPK (varasema nimetusega VTK – vabatahtlik tuletõrjekomando) oma 60. aastapäeva. Vabatahtlik tuletõrjeühing oli Iisakus juba varem, kuid VTK moodustati selle aktiivsematest liikmetest alles 1959, kui saadi esimene tuletõrjeauto. Pidupäevaks olid külla tulnud Ida-Eesti Päästkeskuse ja Eesti Päästeliidu esindajad, koostööpartnerid jt. Peale komandopealiku Allan Bogdanovi komando ajalugu käsitlevat ettekannet ja tervitussõnavõtte anti kätte Eesti Päästeliidu autasud ja teenetemärgid. Päästeliidu Hõberisti pälvis Hans Karp ning Raim Saarele ja Albert Nurgamaale annetati hoolsusmärgi hõbemedal. Päev jätkus õdusas meeleolus vanu mälestusi heietades.

Progerong tõi Ida-Virumaa lasteaiaõpetajad Mäetagusele

Kadi Villemson
Mäetaguse Lasteaed Tõruke

Mäetaguse Lasteaia Tõruke toimus 17. septembril Lego Coding Expressi programmeeritava rongi infopäev. Eesmärgiks oli tutvustada Ida-Virumaa lasteaiaõpetajatele Lego programmeeritavat rongikomplekti. Infopäeva läbiviijateks olid Tõruke õpetajad Karine Vöhmar ja Kelli-Jete Puusepp, kes kevadel käisid rongiga tutvumas Insplay ja Alushariduse Haridustehnoloogia Innovaatorid (AHI) poolt läbiviidud projektis „LEGO Education Coding Express“, milles kutsuti osalema üle Eesti vaid 11 lasteaeda. Nende hulgas ainsana Ida-Virumaalt ka meie lasteaed, sest peame oluliseks traditsioonilise õppimise ilmestamist kaasaegsete vahenditega.

Selle programmeeritava raudtee eesmärk on õpetada 3-5aastastele lastele programmeerimise algtõdesid, planeerimis- ja koostööoskust.

Coding Expressi komplekt koosneb Lego duplo klotsidest, mootori ja anduritega progerongist ning aktiivklotsidest, mille abil saab rongile erinevaid käsklusi anda.

Laste ülesandeks on meeskonnana valmis ehitada rong ja rongitee ning läbi mõelda, mida nad tahavad, et rong tegema hakkaks (pööraks vasakule-paremale, peatuks, paneks tuled põlema jne). Kõik see eeldab enne ehitama asumist korralikku planeerimist, kaaslaste ärakuulamist, erinevate osapoolte ideede

arvestamist, kompromisside tegemist ja loogilist mõtlemist. Kogu protsess sarnaneb elukutselise programmeerija igapäevatoole ning õpetab lastele programmeerimise algtõdesid ja töötamist meeskonnana. Lisaks arendab legodega mängimine lapse motoorikat ja loovust.

Lisaks projektis osalemise eest saadud progerongi komplektile on lasteaia kasutusel veel terve hulk erinevaid IT-vahendeid, millega õppetegevused tänapäeva lastele huvitavamaks muuta – Bee-Botid, Ozobotid, tahvelarvutid, teleskoopkaamera ja Lego WeDo. Lähiajal lisanduvad eelpool nimetatutele veel ka Matatalab (ekraanivaba programmeerimise komplekt, mis võimaldab varajases eas õppida programmeerimist läbi mängulise ning käelise tegevuse), digitaalne mikroskoop, lugude järjestusriba, mille salvestusfunktsiooni abil saab luua piltlugusid või küsimuste ja vastuste mängu, Dash & Dot komplekt (väikelastele mõeldud robotid, millel on küljes kaugusandurid ja mikrofonid ning mida saab programmeerida liikuma kindlal rajal või muid lihtsamaid tegevusi sooritama) ning 3D pliiaats.

Kõigi nimetatud digivahendite õppetöös kasutamise eesmärgiks on toetada laste probleemilahendamise oskust ja algoritmilist mõtlemist, anda eelteadmisi programmeerimisest ning pakkuda lastele kaasaegset alusharidust.

Täname kõiki osalejaid, Insplayd ja Alushariduse Innovaatoreid (AHI), tänu kellele Mäetaguse lasteaed pilootprogrammis osaleda sai.

Tunnustati Iisaku Kunstide Kooli tublisid õpetajaid

Pille Nagel
Iisaku Kunstide Kooli direktor

Tänavu pälvisid Alutaguse valla poolt õpetajate päeva puhul tunnustuse Iisaku Kunstide Kooli õpetajatest Valentina Järve ning Ave Jääger-Nurgamaa. Küllap on ka vallalehe lugejatel huvitav tutvavaks saada meie tublide õpetajatega.

Valentina Järvel on põhjust tähistada lausa kahekordset tööjuubelit. Kolmkümmend aastat tagasi oli õpetaja Valja üks omaaegsetest Iisaku Kunstide Kooli rajajatest. Kaksikümmend aastat tagasi asus ta peale õpinguid taas siin tööle ning on möödunud aastate jooksul andnud suure panuse Alutaguse valla muusikaharidusse. Valentina juhendab ansambleid ning mängib ja õpetab paljusid pille: akordionit, klaverit, kitarri, mandoliini ja

viulit. Tema õpilased astuvad sageli üles erinevatel sündmustel nii oma vallas kui kaugemal. Iisaku Kunstide Kooli rahvamuusikaansambel osales tänavu suvel juubelilaulupeo „Minu arm“ raames toimunud rahvamuusikapeol Tallinnas Vabaduse väljakul. Valentina õpilased osalesid ka Viljandi pärimusmuusika festivali ETNO-laagris ning astusid koos teiste Eesti parimate noorte pärimusmuusikutega üles festivali programmis. Õpetaja Valja on tõeline Eesti kultuurielu edendaja ja rahvamuusika traditsiooni kandja.

Ave Jääger-Nurgamaa asus Iisaku Kunstide Kooli tantsuõpetajana tööle 15 aastat tagasi. Õpetaja Ave on mitmekülgne loojanatuur. Lisaks tantsualasele kõrgharidusele on Ave omandanud mänguõpetuse paljudel pillidel ja õpib neid aina juurde. Ave mängib klaverit, kitarri, ukulelet, mandoliini,

karmoškati, löötsa, plokkflööti, torupilli ja kannelt. Ave saab hakkama ka laulusõnade ja viiside loomisega. Peale selle on ta osav käsitöömeister. Ave käe all on valminud nii rahvatantsijate võõd kui enamjaolt kõik muud tantsukostüümid. Tantsuõpetajana ei käi ükski stiil talle üle võimete – olgu siis ballett, hip-hop, breik või seltskonnatants, kõike saavad tantsijad tema käe all proovida. Ave on enamasti ise nende tantsude autor, mida tantsuklassi õpilased esitavad. Tema tantsu iseloomustab huvitav koreograafia ning hea muusikavalik. Põnevaks sündmuseks on igakevadine tantsuklassi hindeetendus, kus aasta jooksul õpitud tantsud esitamisele tulevad. Ave käe all harjutavad lisaks lastele ka täiskasvanute tantsurühmad. Tänavu pääses läbi tiheda konkursisõela juubelitantsupeole Ave juhendatav pererühm „Sigin-sagin“ ja naisrühm.

Läheneb Iisaku Kunstide Kooli 30. aastapäev

Juubeliaasta puhul andsime Alutaguse Vallavalitsuse ja KOPi toel välja oma kooli almanahhi. Kuna igale vallakodanikule almanahhi ei jätku, avaldame valiku kaastöödest Alutaguse valla lehes.

Alates novembrist hakkab kolmapäeviti kell 18.30 Iisaku Kunstide Koolis toimuma balletitreening. Innustamaks neid, kes ei ole julgenud veel proovima tulla, saab käesolevas numbris lugeda trenniskäijate mõtteid sellest, miks balletitreening neile meeldib ja mida kasulikku annab.

Balletitreening – hea vormi ja kauni rühi saladus

Lagle Arm,
balletitreeningu osaleja alates 2014. aastast

Mulle meeldis ballett juba lapsena. Alailma vibutasin vanaema suure söögilaua taga oma jalgu, kuid ma ei mäleta, et mu unistused oleksid balletiga kuidagi seotud olnud. Miks ma siis käin nüüd täiskasvanuna balletitrennis? Imselt peamine põhjus on ikkagi, et ballett on ilus ja teiseks on see mulle kasulik. 21. sajandil on väga palju võimalusi, millega oma aega täita ning kui mõelda, et kaheksa tundi oma päevast magame maha, siis on oluline, millele pühendada järelejäädav tunnid. Balletitrennis olles olen keskendunud iseendale. Kauni muusika saatel veedetud tunnike annab mulle hea energialaksu. Trenn on andnud mulle suurepärase kehatunnetuse ning aitab mu keha hoida liikumises ja painduvana. See on mulle oluline. Arvan, et mu kehahoiak on samuti muutunud. Kord juhtus vahva lugu. Taksose sisenedes ei jõudnud ma juhile veel aadressi öelda, kui taksojuht küsis, kas lähen balletitrenni. Meeldiv kompliment. Ma ei hakanud talle seletama, et käin töepoolsest Iisakus balletitrennis. Küll aga kiitus Avele, et ta meie gruppi juba viis aastat on vedanud ja trenniskäijaid heas vormis hoiab!

Pille Nagel,
balletitreeningu osaleja alates 2014. aastast:
BALLETITRENING – PINGUTUST VÄÄRT

Liitusin balletitreeninguga kohe, kui Ave selle viis aastat tagasi välja pakkus ning olen sellele jätkuvalt vaimustatud. Lisaks sellele, et trenn on mõnus ja lihtsalt meeldib, on sellega tegelemiseks ka mitmeid täiesti ratsionaalseid põhjusi. Balletiharjutused on sajandite vältel välja arendatud just selliselt, et need toetaksid kauni kehakuju saavutamist. Balletiharjutused hoiavad vormis käsivarred, trimmivad rinna-, reie- ja tuharalihaseid ning võimaldavad saavutada saledama talje. Nii siis võib öelda, et need on harjutused ilu heaks. Kui võrrelda balletitreeningut tavapärase rasvapõletusprogrammiga, siis on balleti eeliseks, et lihased tugevnevad ja vormivad keha just sealt, kuhu harjutused suunatud on. Rasvapõletustreeningu nõrk koht on, et rasv kaob sealt, kust ta ise heaks arvab. Tundub, et enamasti viimasena kõhupiirkonnast ja seetõttu ei aita need keha vormimisele eriti kaasa.

Ja muidugi sirutused! Ballett teeb selja sirgeks, tugevdab seljalihaseid ning kaitseb tänu sellele seljavalu eest. Harjutused stange juures hoiavad liigesed paindlikena. Tavapäraselt lõpeb treening venitusharjutustega, mis annavad lihastele elastsuse. Lihtne see trenn kindlasti ei

ole ja pingutust nõuab omajagu. Kuid ega liiga lihtsatest asjadest ju enamasti erilist kasu ei ole. Mõned harjutused on algul ikka väga rasked, lausa vastikud. Mõne aja pärast aga märkad, et saad nendega hakkama ja mingil hetkel tunned, et teed neid meeleldi. Igal juhul on see tund tantsuklassi stange ääres aeg iseendale, kus argimuredel ei ole võimalust end meelde tuletada, sest harjutuste tegemine nõuab keskendumist, see on nagu teraapia.

Vähetähtis ei ole seegi, et balletitreening on tantsuline. Tants aga tagab hea toonuse igas eas inimesele. Mõnikord olen kuulnud väideteid, et tants on rohkem niiõelda noorte asi, küpsemas eas inimesed ju enam ei tantsi. Teadlaste väitel kaotab inimene oma nooruslikkuse just seetõttu, et ta enam ei tantsi, mistõttu on eriti oluline leida endale tantsimiseks võimalusi just siis, kui keskiga lähenemas või juba käes. Parem füüsiline vorm on eelkõige igaihe enda teha. Kulutada kord nädalas tunnike enda tervise heaks ei ole just palju, aga sellest saadav kasu on suur.

Balletitreening täiskasvanutele toimub Iisaku Kunstide Koolis kolmapäeviti kell 18.30. Oled oodatud!

Õhksoojuspumba mürale tuleb mõelda enne selle paigaldamist

Natalja Šubina
terviseameti keskkonnatervise osakonna nõunik

Terviseameti statistika näitab, et õhksoojuspumpadega seonduvate kaebuste arv on püsivalt kõrge – 2019. aastal on Terviseametile esitatud 9 kuu jooksul 111 kaebust välisõhus leviva müra kohta, nendest 26 kaebust tehno-seadmete peale.

Õhksoojuspumpade ja küttekahade poolt põhjustatud müra saab vähendada juba projekteerimise ja paigaldamise käigus. Pumba paigaldamine peab olema kooskõlastatud kohaliku omavalitsusega, kortermaja seinale paigaldamisel on aga lisaks omavalitsuse loale vaja ka kõigi korteriomanike nõusolekut.

Õhksoojuspumba paigaldamisel on oluline põhjalikult analüüsida nii agregadi asukohta kui rakendada teisi müra leevendavaid meetmeid. Kuna soojuspumpade ümberpaigaldamine ja häälestamine nõuab täiendavat ressursi ning keset kütterioodi ei ole küttesüsteemi ümberehitamine alati võimalik, tuleb kindlasti tähelepanu pöörata agregadi õigele asukohale ja adekvaatsele mürasummutusele.

Terviseameti soovitude kohaselt peaks õhksoojuspump jääma naabermaidest võimalikult kaugemale, hea tulemuse võib anda ka pumba paigutamine müra takistavate hoonedade varju. Kui hoonestus rahuldavat lahendust ei paku, tuleb vaagida helilaineid neelavate müratõkete rajamist. Paigaldamisel tuleb arvestada, et tehno-seadme ekvivalentne helirõhutaseme ehk müra piirväärtus haridusasutuste, tervishoiu- ja sotsiaalhooldekande-asutuste ning elamute läheduses ei tohi päeval ületada 50 ja öösel 40 detsibelli (müranorme sätestab Keskkonnaministri 16.12.2016 määrus nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“).

Õhksoojuspumba müraga seoses saab terviseameti alustada järelevalve menetlust, kui kohalik omavalitsus on kontrollinud soojuspumba vastavust ehitusnormidele. Seega soovime oma murega kõigepealt kohaliku omavalitsuse poole pöörduda.

Filmiõhtu Puhatu külaplatsil

Karel Vähk

13. septembri õhtul sai külaplatsi katusealusest kinosaal. Vaatasime ühiselt Oskar Lutsu „Suve“. See oli jatk eelmisel aastal vaadatud „Kevadele“. Aitäh Eesti Filmi Instituudile!

Enne filmi oli viktoriin selle filmi kohta. Liisu oli mõelnud väga huvitavad küsimused. Õigesti vastanud said loosiga omale meened. Filmi lõppedes süütasime lõkke, nautisime hetkelist paduvihma ja lasime hea maitsta piknikulauale toodud näksidel.

Aitäh, armsad sõbrad, kes te kohale tulite! Järgmiste kohtumisteni!

Reedel, 18. oktoobril, kutsus lisaku segakoor suure suvise peo tuules lisaku rahvamajja Atsalama, Oonurme ja Kirderanniku koorilauljad, et pühendada üks kaunis kontsert Robert Theodor Hansenile tema 170. sünniaastapäeval. Hansen on meie kultuurilukku jäädvustunud laulu "Ema süda" autorina. Foto: Merle Pikhoff

Kõrvitsad Tallinna Loomaaia elevantide heaks

Anneli Dietrich

Illuka Kooli loodusainete õpetaja

Illuka kool andis oma südame kõrvitsatele ja elevantidele aastal 2017. Siis kasvasime me ise kõrvitsaid seemnest viljani, lasteaiarühmadest lõpuklassideni. Eelmisel aastal mõtlesime alustada oma uues ja suures omavalitsuses kõrvitsate kogumisega. Nii ka tänava ja küllap edaspidigi.

Miks me seda teeme? Kõrvits on uhke ja suur vilj, mis oma värvilt meenutab veidi meie armsaks saanud murakat. Kõrvits on samas ka köögivilj, mis koduses aiapidamises kipub heal saagiaastal üle jääma ja miks siis mitte kinkida seda neile, kel seda väga vaja läheb. Selle kaudu kasvatame me lastes hoolivust ja ühtekuuluvust, sest teeme koos midagi toredat. Tänu kõrvitsatele

pakume ka hooajaliselt erilist teenust „kõrvitsataksot“, mis transpordib hiigelmarju ka kaugematest piirkondadest. Samuti loodame sellega luua suhteid oma uue suure valla inimestega. Möödunud aasta suurim kogus ühest kandist (terve järeלקaru täis)

tuli Tudulinna koolist. Meie ühisaktsioon ei jäänud märkamata ka loomaaia juhtidele, kes kõigile annetajatele loomade nimel aitäh ütlesid ning keskkonnaministeeriumile, kes meie tegevust Keskkonnakäpa* tiitliga tunnustasid.

Kui eelmine aasta hiilgas suure kõrvitsasaagiga, siis tänava oli see veidi kesisem (vähemalt meie kandis). Seepärast on mul väga hea meel, et sellelgi aastal vastasid meie üleskutsule mitmed osavõtlikud vallaelanikud erinevatest piirkondadest. Suur kummardus kõigile senistele annetajatele, loodetavasti on järgmisel aastal meid veelgi rohkem.

*Keskkonnakäpa konkurs on keskkonnasõbraliku haridustegevuse tunnustus. Selle tunnustusega tõetaks esile kõiki, kes on jätnud oma positiivse jälje mõne keskkonnateadliku algatusega või panustanud keskkonnasõbraliku haridustegevuse edendamisse.

Illuka lasteaia Naerupallid tutvusid rahamaailmaga

Tiina-Irina Jõesaar

Illuka lasteaia õpetaja

7.–13. oktoobrini toimus üle-eestiline ettevõtlusnädal teemal "Samm sinu unistuseni". Ka Illuka lasteaia Naerupallide rühm võttis ettevõtlusnädalast osa.

9. oktoobril tulid lastele külla Anneli ja Deiv Bogens, kes tutvustasid erinevaid rahatahti ning õpetasid, kuidas tunda ära eurode turvamärke. Sisesejuhatuseks vaadati Juhan Viidingu ja Olav Ehala „Rahalaulu“ filmist „Nukitsamees“. Seejärel said lapsed vestluse käigus teada, kuidas tekkis raha, millega arveldati siis, kui raha veel

olemas ei olnud ning milleks on raha vaja. Lastel oli võimalus hoida käes erinevate maade rahatahti ning neid kompida. Külalised rääkisid, et eurosid kasutatakse 19 riigis, nende hulgas Soomes, Lätis, Leedus, kuid ka sellistes kaugetes maades nagu Austria, Itaalia, Hispaania. Kuid on palju maid, kus kasutatakse hoopis teisi rahatahti. Lapsed oskasid tuua kohe näiteks Venemaa, kus on käibel rubla. Näidati ka paljude teiste maade rahatahti. Lapsed vaatasid imestusega maailma kõige suurema rahatahe koopiat, milleks oli Zimbabwesi 100 000 000 000 000 (sada triljonit) dollarit.

Seejärel uuriti eurosente. Lapsed kompisid neid ja mõistsid, et nende servad on erinevad. Külalised seletasid, et nii saavad ka pimedad aru, millise sendiga tegu on. Pärast Jänku Jussi multika eurokrimka katkendit, kus tutvustati euro turvamärke ja selgitati, miks on turvamärgid vajalikud, näidati lastele päris 5- ja 10-eurosed rahatahti. Lapsed veendusid katsudes, kallutades ja vastu valgust vaadeldes vesipildi, hologrammi ja turvariba olemasolust.

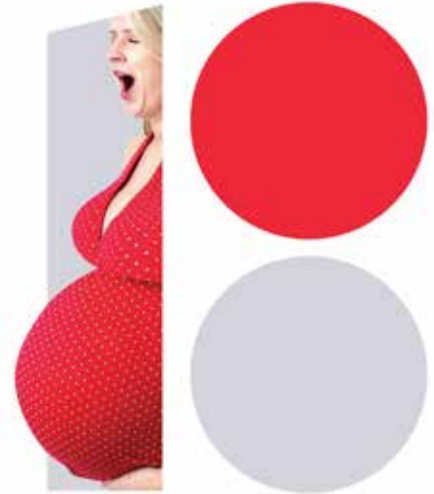
Lõpetuseks õpetati lastele rahakoti voltimist, millega said kõik väikse abiga hakkama. Selleks, et rahakotid segamini ei läheks, kaunistas igaüks selle oma äranägemise järgi.

Järgmisel päeval toimus koolimajas õpilaslask. Koolilapsed müüsid omavalmistatud küpsetisi ja meisterdusi. Naerupallid olid nüüd ostjate rollis. Nii mõnelgi lapsel oli kaasas eelmisel päeval võiditud rahakott, kuhu emmed-issid olid poetanud eurosente või -müntse, millega nüüd kaubelda sai.

Väiksed lasteaialapsed lugesid oma raha hoolega, et suurematelt sõpradelt nanni osta. Kes ise lugemisega hakkama ei saanud, seda abistas kas õpetaja või mõni suurem koolilaps. Eemalt silmitsedes nägi kooli saal välja nagu tõeline laadaplats, kust ei puudunud laadale omane sumin.

7. novembril kell 19
Mäetaguse rahvamajas
Uksed avatakse 18.30

Liina Pulgese stand-up
#aastaema2
www.unistusteagentuur.com

Mõeldud vallalistele, kuid sobilik vaid lapsevanematele.
Piletid müügil Ticketeris 10€/12€.
Mõnus naistekas, kõigile tulijatele tervitusjook.

Enne etendust saab osta sularaha eest soodushinnaga 15€
Liina koostatud Eesti emade raamatut "Emaduse ilu ja valu".

15. NOVEMBRIL KELL 19 • MÄETAGUSE MÖISAS

KAASAHAARAV
SELTSKONNAMÄNG
VIIB TEID TEISE AEGA JA
TEISE KOHTA...

**MÕRVAMÜSTEERIUUM
PIMEÕHTIÜSÖGIGA**
20-30ndate stiilis

PIME SÜGISÕHTU TÄIS
PÕNEVAID SEIKLUSI NING
HÕRKE MAITSEELAMUSI!

Riietus pidulik, veel parem kui ajastukohane. Kohapeal olemas väikesed rekvisiidid.

OSALUSTASU ÜHE INIMESE KOHTA 25€. OSALEJATE ARV PIIRATUD!
Eelregistreerimine kuni 4. novembrini huvikeskus@alutagusevald.ee või tel 3366963.

30

Kutsume kõiki endisi ja praeguseid
õpilasi, töötajaid ja sõpru
16. novembril 2019
tähistama
Iisaku Kunstide Kooli
30. aastapäeva

14.30 õpilastööde näituse avamine
Iisaku Kihelkonnamuuseumis

16.00 pidulik kontsert
Iisaku Rahvamajas

НА ЗАСЕДАНИИ АЛУТАГУЗЕСКОГО ВОЛОСТНОГО СОБРАНИЯ 22 СЕНТЯБРЯ 2019 ГОДА РЕШЕНО:

Лиа Теэвяли

помощник волостного секретаря

- принять второй дополнительный бюджет 2019 года Алутагусской волости. Это решение принято в связи с тем, что существенно уменьшились поступления за право добычи полезных ископаемых и специпользование воды, выкачиваемой из шахты, что вызвано сокращением объемов сланцевой энергетики. В дополнительном бюджете уменьшаются инвестиции и расходы на деятельность, инвестиции вносятся в соответствие с проектами и направляются целевыми суммами в бюджет. Второй дополнительный бюджет 2019 года — составляет 1 110 797 евро. Доходы от основной деятельности уменьшаются на 746 772 евро, и расходы уменьшаются на 233 902 евро. Инвестиционная часть бюджета уменьшится на 806 800 евро. Остаток средств в сумме 293 930 евро, образующийся в результате периодичности проектов, направляется в резерв через бюджетную часть изменяющихся ликвидных фондов.

- изменить принятое Алутагусским волостным собранием 21.12 2017 года решение № 9 «Порядок выплаты социальных пособий и оказание помощи социальной опеки в Алутагусской волости», в котором порядок выплаты пособия по рождению ребенка меняется таким образом, что при получении пособия не требуется физическое предоставление справки о рождении. То есть родителю ребенка не требуется наряду с заявлением представлять и справку о рождении.

- изменить принятое Алутагусским волостным собранием 21.12 2017 года постановление №10 «Порядок покрытия родительских расходов в дошкольных детских учреждениях Алутагусской волости». Согласно постановлению родители детей, проживающих по данным регистра народонаселения в Алутагусской волости, освобождаются от платы за питание. Средства на питание выделяются из бюджета Алутагусской волости. Плата за питание детей, по данным регистра народонаселения проживающих вне границ Алутагусской волости, производится родителями в размерах, установленных для дневного питания, т. е. родитель оплачивает питание за те дни, что ребенок находился в детском саду. Изменение в постановлении вступает в силу с 1 января 2020 года.

- изменить принятое Алутагусским волостным собранием 25.04 2019 года постановление №95 «Порядок управления муниципальным имуществом Алутагусской волости» в связи с необходимостью внести в постановление изменения, уточняющие правила поведения волостного управления при совершении сделок с муниципальным имуществом.

- согласиться с изменением №KMIN-072 разрешения на добычу полезных ископаемых на песчаном карьере «Pannjärve II» в связи с ходатайством, представленным ОÜ «Eesti Killustik» и проектом распоряжения Департамента окружающей среды. Карьер «Pannjärve II» находится в деревне Вазавере Алутагусской волости уезда Ида-Вирумаа в песчаном месторождении Панныярве на принадлежащих государству кадастровых единицах — песчаных карьерах «Põhja-Pannjärve» и «Uus-Pannjärve». Управляет кадастровыми единицами Министерство окружающей среды, а уполномоченным учреждением выступает земельный Департамент. Полезным ископаемым месторождением является строительный песок. Сферы использования полезных ископаемых — строительные работы и наполнители. Среднегодовая добыча оценивается в 80 тысяч м³.

ПЕРВАЯ НАУЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО

Сигне РООСТ, редактор

8 октября усадьба Иллука принимала участников первой научной конференции Алутагусского Национального парка. Создание Национального парка Алутагузе уезда Ида-Вирумаа явилось одним из подарков к 100-летию Эстонской Республики. В конце ноября исполняется год самому молодому национальному парку Эстонии.

В своем вступительном слове Рихо Куппарт, генеральный директор Департамента окружающей среды, рассказал об истории рождения парка и затронул вставший со всей остротой вопрос, как сохранить гармонию в совместном существовании человека и природы? Весь день был посвящен природным

и культурным достопримечательностям Алутагузе, их важности и сохранению. Отсюда и тема конференции - «Уникальная природа и культура Алутагусского Национального парка».

Ученые и друзья природы пытались понять истинные ценности Алутагузе, поскольку создание Национального парка не ограничивается лишь законодательным актом. Этот документ есть только юридическая форма, наполнять содержанием которую мы должны сами. Оценивая должным образом имеющееся и бывшее, мы вместе создаем то, что называется Национальный парк Алутагузе.

Алутагузе во многих смыслах пограничный регион, бывший в течение столетий местом соприкосновения культуры, языков, религий и ментальности эстонцев,

народности воль и русских людей. Так возникло взаимовлияние и развивались отношения, которые оказали сильное воздействие на богатую лесами и болотами территорию Алутагузе и на малозаселенный ландшафт. О защите культурного наследия в национальных парках Эстонии рассказала Лезло Кукк из Департамента окружающей среды. В течение многих лет в различных национальных парках создавались карты ландшафтов памяти, для которых проводились сбор и систематизация письменных и устных источников по истории и традициям важных для местных жителей мест, анализировались объекты строительного наследия, структуры заселения, истории землепользования, подготовлен обзор о наиболее ценных строениях и святых местах. В Алутагузе эта работа еще только предстоит. По оценке

Рядом с прекрасными Куртнаскими озерами в ходе добычи песка на карьере "Панныярве" возник рукотворный водоем

СТАНЦИИ ПО ОБРАЩЕНИЮ ОТХОДОВ

Мартин МИЛЛЕР, специалист по вопросам экологии

Жители Алутагусской волости имеют возможность сдавать возникающие в домашнем хозяйстве отходы БЕСПЛАТНО на свалки в Уйкала и Торма.

Свалка в Уйкала открыта по рабочим дням с 7.30 до 19.30, в выходные и в дни государственных праздников - с 9.00 до 17.00

Бесплатно принимают ТОЛЬКО следующие типы отходов, возникших в домашнем хозяйстве (в скобках код типа отходов): бумага и картон (20 01 01), пластмасса (20 01 39), стекло (20 01 02) (NB! сюда не входит листовое (оконное) стекло), биологически разлагающиеся отходы садоводства и озеленения (20 02 01), предварительно отсортированная древесина (20 01 38), текстиль (20 01 10 (в т.ч. 20 01 11)), крупногабаритные отходы (20 03 07). Помимо названного можно бесплатно сдавать и биологически неразлагающиеся отходы садоводства и озеленения (20 02 03 (в т.ч. 20 02 02)), электронику (20 01 35) за исключением холодильников, остатки смазочных материалов и масел для мотора и коробки передач (13 02).

Свалка в Торма открыта по рабочим дням с 9.00 до 18.00, в субботу с 9.00 до 16.00, в воскресенье и в дни государственных праздников — закрыта.

Бесплатно на свалке принимаются следующие отходы, возникшие в домашнем хозяйстве: бумага и картон (20 01 01) (отдельно картон и отдельно бумага), пластмасса (20 01 39), металл (20 01 40), стекло (20 01 02) (NB! сюда не входит листовое (оконное) стекло), биологически разлагающиеся отходы садоводства и озеленения (20 02 01), биологически неразлагающиеся отходы садоводства и озеленения (20 02 02, 20 02 03), древесина (20 01 38), текстиль (20 01 10, 20 01 11), крупногабаритные отходы (20 03 07), электроника (16 02), с/х химикалии (02 01 08), печатные краски (08 03 12), остатки смазочных материалов и масел для мотора и коробки передач (13 02 08), опасная упаковка (15 01 10), масляные фильтры (16 01 07), свинцовые аккумуляторы (16 06 01), Ni-cd-аккумуляторы (16 06 02), кислоты (20 01 04), щелочи (20 01 15), фотохимикаты (20 01 17), люм. лампы (20 01 21), ртуть (20 01 21), пестициды (20 01 19), старая краска,

клеи и смолы (20 01 27), отходы электро- и электронных устройств (20 01 35 и 20 01 36), неотсортированные лекарства (20 01 98), батарейки и малые аккумуляторы (20 01 33), упаковка (15 01).

Транспорт для вывоза предварительно сортированных отходов нужно организовывать самим владельцам отходов. При сдаче отходов следует подтвердить свой статус жителя Алутагусской волости (работникам станции необходимо представить и гражданскую карточку жителя волости, и ИД-карту).

Сдающий отходы волостной житель должен руководствоваться распоряжениями работников станции приема отходов, сдаваемые отходы должны быть отсортированы в соответствии с выше приведенным списком. Неотсортированные отходы бесплатно не принимаются.

Не стоит также дожидаться объезда по сбору отходов, поскольку у жителей теперь имеется возможность бесплатно и круглогодично сдавать отходы на станцию.

АЛУТАГУЗЕСКОГО ПАРКА

Департамента окружающей среды понадобится около 400 000 евро, чтобы вывести Алутагузеский Национальный парк на уровень аналогичных парков. Наряду с исследованиями организуется обучение общественности с тем, чтобы вместо приказов и запретов люди в природоохранной зоне обладали бы необходимыми знаниями. Это традиционное строительство, изготовление лодок, музыкально-инструментальное обучение, рукоделие, земледелие и скотоводство. Чтоб могло бы быть жемчужиной культурного наследия Алутагузе? Полуверники? Представители племени воедь? Культура сбора грибов-ягод? Наследие войн?

Среди старшеклассников очень популярен курс юного защитника природы «Junior Ranger». Доцент отделения географии Эстонии Тартуского университета Таави Паэ открывает историю возникновения названия Алутагузе в картографии. Исторические карты разных веков показывают, как название Алутагузе двигалось от северного берега и от Нарвы в сторону низины Чудского озера, создавая характеристику той местности, которую мы в виде национального парка желаем сохранить.

Основательное представление о системе болот Алутагузе дал советник Департамента окружающей среды Агу Лейвитс. Он ознакомил с изменениями, происходящими в болотных массивах и в царстве пернатых, и с факторами, вызывающими их. Аннели Пало, эколог сектора ландшафтов географического отделения Тартуского университета, в своем выступлении взглядом ученого обратилась к истории использования вековых лесов, к вопросу о сохранении природных достопримечательностей и о будущем находящихся под охраной лесных ландшафтов. По ее оценке сегодня мы уже не можем говорить, что в Алутагузе имеются чащи. За последнее столетие методы хозяйствования и использования леса так сильно изменились, что это изменило и само понятие «лес».

Фольклорист Мала Хийемеяэ (родом из деревни Роостоя) говорила о взаимодействии с природой в основных местах расселения людей в Алутагузе, и, конечно, посредством народных преданий. «Экологические» отношения различных представителей мира природы (насекомые, рыбы, птицы, млекопитающие) с людьми ярко и образно представлены в народных преданиях и языке.

Айн Тяхесте, исследователь военной истории Эстонии, подробно остановился на той части этой истории, которая охватывает Ида-Вирумаа. Большинство войн, имевших место в Эстонии, прошли именно по Ида-Вирумаа и оставили здесь свои многочисленные следы — городища, крепости, поля сражений, кладбища, оборонительные сооружения и археологические находки.

Эне Раудар из Иллукасской школы познакомила собравшихся с краеведческой

книжкой, рассказывающей об истории школы, находящейся в усадьбе Иллука. В свое время презентация этой книги прошла на празднике, посвященном юбилею школы.

Весь следующий день участники конференции провели под моросющим дождем на Куртнаских озерах, где Янус Теразмаа и Марко Вайну из Таллиннского университета ознакомили собравшихся с результатами своих многолетних исследований о воздействии человека на здешнюю озерную систему и поделились будущими возможными сценариями развития.

Первая научная конференция Алутагузеского Национального парка, собрала множество информации и заинтересованных людей, чтобы мы могли получить представление о нашем уникальном крае, где мы сами себя познаем, и благодаря которому о нас будут знать и в Эстонии, и во всем мире.

ДЕЛА НЕ БЫВАЮТ БЕЗ ЛЮДЕЙ

Николай ПАВЛЕНКО,
журналист,
писатель, переводчик,
патриот Алутагузе

В июльском номере волостная газета писала о том, что в проект приграничного сотрудничества Эстонии и России, который охватывает и территорию нашей волости, инвестирована солидная сумма, что говорит о важности и масштабности данного проекта. Хотя я сам проживаю в другой волости, но поскольку сотрудничаю с местными органами самоуправления и организациями нынешней Алутагузеской волости в общей сложности около трех десятков лет, то имею право называть ее своей волостью, и считать себя в известной степени ее патриотом. Я в свое время был удостоен республиканской премии за цикл очерков о Причудье, я рекламировал этот край в России, Голландии, Италии, Хорватии и, через своих друзей, в Ирландии и Белоруссии. Одну из своих книг я тоже посвятил Алутагузе, а если еще точнее, той ее части, которая называлась Иллукаская волость. Может кто-то упрекнет меня в том, что слишком много в моем повествовании Я, но не могу же, рассказывая о своих личных мыслях, планах и предложениях, использовать местоимение Мы?

Как все сказанное мною связано с проектом приграничного сотрудничества? 5 счастливых и плодотворных лет моей жизни (да простится мне этот пафос!) прошли в Пскове и Псковской области, то есть и партнеры по ту сторону границы тоже для меня не совсем чужие. Я с удовольствием принял бы участие в этом солидном проекте, но что-то не припомню, когда общественность приглашали бы к участию в нем. Не уверен я и в том, что и люди, живущие в тех местах, где этот проект реализуется, хорошо представляют его действительный масштаб и значимость проводимых работ.

Еще одно знаковое событие, которым может гордиться Алутагузеская волость, — это рождение Национального парка. Очень жаль, но и оно, к сожалению, прошло без привлечения широкой общественности, особенно той, для которой русский язык является родным.

Дела не вершатся сами по себе, их совершают люди, и в понятие «люди» входят не только чиновники, но и так называемый простой народ. Простой, но очень заинтересованный, а потому, надо думать, и полезный для большого дела.

СБОР ЭЛЕКТРОННЫХ ОТХОДОВ В АЛУТАГУЗЕСКОЙ ВОЛОСТИ

Мартин МИЛЛЕР,
специалист по вопросам экологии

Рядом с пунктом обслуживания региона Иллука, на территории недвижимости «Valla» для жителей открыт пункт приема электронных отходов, который работает с понедельника по пятницу (за исключением государственных праздников) с 9.00 до 16.00. Для сдачи отходов следует взять ключ в пункте обслуживания и отходы загружать, начиная с задней части контейнера. Возникающие в домашнем хозяйстве электронные отходы жители могут сдавать БЕСПЛАТНО.

В перечень принимаемых отходов входят:

1) крупная домашняя техника (холодильники, стиральные машины, электроплиты, микроволновки, электрорадиаторы, климатическое оборудование, вентиляторы и т.п.);

2) малая домашняя техника (пылесосы, швейные машинки, тостеры, часы, весы, кофеварки и т. п.);

3) оборудование инфотехнологии и телекоммуникаций (компьютеры, ноутбуки, телефоны, автоответчики, принтеры и т.п.);

4) бытовая электроника (радио, телевизоры, видеокамеры, магнитофоны, музыкальные инструменты и т. п.);

5) люминесцентные светильники и люминофорные и компактные лампы;

6) электрические рабочие инструменты (за исключением промышленных);

7) электрические игрушки;

8) оборудование слежения и охраны (дымовые датчики, тепловые регуляторы, термостаты и т. п.);

NB! На сборный пункт ЗАПРЕЩЕНО доставлять другие виды отходов (например, смешанные бытовые, опасные отходы и т. п.).

Для жителей пункты приема электронных отходов открыты также в поселке Мяэтагузе на улице Кооли, 7 (открыт Пн-Пт с 9.00 до 16.00, ключ у «Alutaguse Haldus») и в Ййзаку (Тартуское шоссе 62а) открыт Пн-Пт с 9.00 до 16.00, предварительно позвонить по телефону 53427681.

NB! Оставлять отходы электроники рядом с приемным пунктом ЗАПРЕЩЕНО. Сборные пункты находятся под видео-охраной.

Наряду с перечисленными местами волостные жители при предъявлении гражданской карточки могут БЕСПЛАТНО сдавать отходы электроники также на свалках Уйкала и Торма.

ДЕТАЛЬНЫЕ ПЛАНИРОВКИ

Алутагузеское волостное управление своим распоряжением № 506 от 16.10.2019 года начало детальную планировку недвижимости «Vahtra» (12201:001:0495) в деревне Катазе. Планируемая территория частично охватывает государственное шоссе 13111 «Каукси-Васкарна». Размер земельного участка около 6,4 га, а его границы приведены в приложении 1 к распоряжению о детальной планировке. Целью планировки создать в северной части территории недвижимости жилищной застройки и представления права строительства жилья или дачи, и создание обслуживающей их технической инфраструктуры. Необходимость проведения исследований выяснится в ходе разработки детальной планировки. Детальная планировка соответствует генеральному плану прибрежной зоны Чудского озера на территории Алайясской волости, согласно которому в северной части недвижимости «Vahtra» планируется жилищная застройка, а южная часть отводится под леса и сельхозугодья. С решением о начале детальной планировки можно ознакомиться в рабочее время в Алутагузеском волостном управлении и на веб-странице Алутагузеской волости: www.alutagusevald.ee/algatatud.

RMK plaanid Puhatu ja Uusküla külaga piirnevate raiete korraldamiseks

Koidu Simson
RMK Alutaguse metsaülem

Plaanime 2020. aastal Puhatu ja Uusküla küla lähedal riigimetsas korraldada metsa uuendamiseks ja hooldamiseks vajalikke raietöid.

Metsaosad, kus RMK plaanib tegevusi, asuvad järgmistel maaüksustel:

- Permisküla metskond 171, katastri tunnus 22901:004:0183;
- Iisaku metskond 36, katastri tunnus 12201:001:0470.

Juurde lisatud skeemidel on hoolusraie tähiseks HR ja aastaarv 2020 ning uuendusraie tähis on LR aastaarvuga 2020. Soovime arutada koos külaelanikega täpsemalt tööde korraldamist.

Ootame meelsasti Teie arvamust tööde korraldamise kohta. Oma arvamuse palume saata e-kirjaga aadressile koidu.simson@rmk.ee või helistades telefonile 504 0082.

Lisaks teeme asjast huvitatud inimestele ettepaneku tulla metsa kohapeale, et arutada koos metsameestega tööde korraldamist. Selleks ootame Teid arutelule 16. novembril kell 12 Puhatu külalplatsile ja 22. novembril kell 14 Uuskülla RMK Uusküla telkimisala alguses.

ПЛАНЫ РМК относительно организации вырубki на территориях, прилегающих к деревням Пухату и Уускюла

Койду СИМСОН,
руководитель Алутагуского отделения РМК
(Центр хозяйствования государственным лесом)

В 2020 году мы планируем на территориях государственного леса, что рядом с деревнями Пухату и Уускюла, провести для обновления и ухода лесного массива необходимую вырубку. Участки леса, где РМК планирует свою деятельность, находятся на следующих земельных наделах:

- Permisküla metskond 171, кадастровый признак 22901:004:0183;
- Iisaku metskond 36, кадастровый признак 12201:001:0470

На прилагаемой схеме работы по обслуживанию обозначена буквами HR и цифрой 2020, на участке обновления соответственно LR и 2020.

Ждем вашего мнения относительно организации работ, и просим отправлять э-письмо по адресу koidu.simson@rmk.ee или позвонить по телефону 5040082. Дополнительно к этому предлагаем заинтересованным людям собраться на месте будущих работ, чтобы обсудить с работниками лесхоза организацию работ. Приглашаем на обсуждение 16 ноября в 12.00 на сельскую площадку деревни Пухату и 22 ноября в 14.00 в отделение РМК в Уускюла, в начале палаточного городка.

Pallimängutulemused

Alanud on saalihooaeg. Alutagusel on sellel aastal Eesti meeste II liigas väljas kaks võistkonda – Iisaku Gümnaasium/RHKK ja Alutaguse korvpalliklubi. Esimene neist on alustanud hooaega nelja kaotusega ja teine kolme võiduga. Hooaeg on veel noor ja soovime meeskondadele tervist ja täpset silma. Samas kutsume kodumängudel omadele kaasa elama!

16. oktoobril algas Illuka saalis võrkpallihooaeg, kus Alutaguse naiskond võitis vastu Jõgeva naiskonna. Kuigi mängu alguses jäädi taha 0:2, siis tänu heale koostööle ja ergutavatele pealtvaatajatele võideti kodusaalis tulemusega 3:2.

Jälgige mängude kava alutagusesport.ee lehel.

PÄÄSTEÕPPUS TUDULINNAS

31.10.2019.a alates kell 10 toimub Tudulinna päästeõppus, mille raames põletatakse Kesk tänav 6 asuv kuur.

Õppusest võtavad osa Alutaguse valla vabatahtlikud päästekomandod.

Info: abivallavanem Oleg Kuznetsov
tel 5340 9362

Uus bussiliin MÄETAGUSE-IISAKU-MÄETAGUSE-KIIKLA

Väljumine Mäetaguse bussijaamast:

esmaspäeval kell 15:45
teisipäeval kell 15:45
kolmapäeval kell 14:40
neljapäeval kell 15:45

lisakust väljumine Mäetaguse ja Kiikla suunal on Iisaku Kunstide Kooli juurest
esmaspäevast neljapäevani kell 18:30

Sõita saavad kõik, kellele antud aeg ja suund sobivad.
Uus bussiliin võimaldab õpilastel osaleda Iisaku Kunstide Kooli tundides.
Koolivaheajadel buss ei sõida.

Alates 28.10.2019 muutuvad liinide 1, 2, 2A ja 3 sõiduplaanid

Liin nr 1 Iisaku – Jõhvi – Iisaku
Liin nr 2 Iisaku – Tudulinna – Iisaku
Liin nr 2A Iisaku – Tudulinna – Oonurme
Liin nr 3 Iisaku – Remniku – Lohusuu – Iisaku

Kõik sõiduplaanid on leitavad:
www.peatus.ee ja **www.ivytk.ee/soiduplaanid**

MTÜ Ida-Viru Ühistranspordikeskus
E-post: info@ivytk.ee • Tel +372 503 0201

Liikudes läbi Alutaguse 2019

Timo Juursalu

Alutaguse valla spordispetsialist

Sel aastal startis Alutaguse valla uus jooksusari „Liikudes läbi Alutaguse“. Sarja mõte, nagu ka moto ütleb, on kaasata inimesi liikuma ja ühtlasi teha seda Alutaguse valla eri paigus. Nii mitmedki osalejad tunnistasid, et polnud siin või seal varem käinudki. Etapid toimusid Pagarilt Mäetagusele, Tudulinna, Kuremäel, Pannjärvel, Alajõe ja Iisaku. Vaatamisväärsusi palju mida avastada või meelde tuletada – mõisad, katusega sild, hüdroelektrijaam, jõed, järved, klooster, liivarand, kirik, vaateorn. Ilmataat oli sel aastal pisut kiuslik. Enamasti olid ilmad kas jahedad või vihmased. Järvede jooksu ajal piinas jälle liigne palavus. Kõige parema ilma saime sarja viimasel etapil Iisaku. Üldjoontes võib esimese aasta osaluskordadega rahule jääda. Etappide peale kokku tuli 629 osaluskorda. Enim osalejaid oli Kahe Mõisa jooksul -149. Järgnesid Iisaku ja Kuremäe. Vähim osalejaid oli Järvede jooksul Pannjärvel. Peale avatappi lootime, et osaluskordi tuleb 750 juurde, järgmine kord paremini. Järgmisel aastal tuleb sari „Liikudes läbi Alutaguse“ kindlasti taas, kuid kindlasti tuleb sinna muudatusi. Täpsematest muudatusest anname teada valla lehes.

Kõik kuus etappi suutsid läbida 19 vaprat: Dmitri Aristov, Anette Ahu, Herta, Mirta ja Ronja Rajas, Nikita Darina ja Sofia Skolozhabsky, Aleks ja Anita Nurgamaa, Karel Vähk, Rasmus Roost, Aleksander Toots, Mariliis Kurs, Ingrid Ait, Argo Kruusmaa, Liisa Säde, Maris Juhkov ning Eerik Hudilainen. Neile oli auhinnaks „Liikudes läbi Alutaguse“ seljakott.

Suur tänu paljudele vabatahtlikele ja Alutaguse valla noortekeskuste noortele, kes aitasid raja turvamisel. Suur tänu ka Politsei- ja Piirivalvemetile, kellega koostöö oli väga hea ning sujuv. Täname kõiki kohtunikke, kes aitasid sarja läbi viia ja eriti Maarika Rajat, tänu kellele kõik osalejad said tulemused kirja. Jooksusarja toetas igal etapil auhindadega Mäetaguse mõisa hotell ja spa. Aitäh toetuse eest!

Kõigile ikka aktiivset liikumist soovides!

Liikudes läbi
Alutaguse

KLASSIDE VÕITJAD:

T10	Anette Ahu
P10	Marten Nurgamaa
T12	Herta Rajas
P12	Joonas Nurgamaa
T14	Annyka Priske
P14	Karel Vähk
T16	Liset Vähk
P16	Ragnar Krauvärk
Naised	Liisa Säde
Mehed	Dmitri Aristov
N35	Ingrid Ait
M35	Ilja Dzjuba
N45	Kaja Jõemets
M45	Vjatšeslav Košelev
N55+	Galina Gladševa
M55+	Sergey Borisov

Rohkem tulemusi leiate alutagusesport.ee lehelt.

Foto: Margit Kurvits

ALUTAGUSE SPORDIKALENDER

- 29.10.2019 VIII Mäetaguse ujumise seeriavõistlus 2019 – VII etapp
- 29.10.2019 Korvpall Iisaku: Meeste Saku II liiga – Iisaku Gümnaasium/RHKK vs Keila
- 08.11.2019 Korvpall Iisaku: Meeste Saku II liiga – Alutaguse KK vs KA Tallinna Kalev
- 22.11.2019 Korvpall Iisaku: Meeste Saku II liiga – Alutaguse KK vs Rae Koss Hansaviimistlus/Estanc
- 26.11.2019 VIII Mäetaguse ujumise seeriavõistlus 2019 – VIII etapp

SPORDISAALID ALUTAGUSE VALLAS

IISAKU GÜMNAASIUMI VÕIMLA

- Võrkpalli mängitakse Iisaku Gümnaasiumi võimlas neljapäeviti alates kell 20.00–21.30.
- Korvpalli mängitakse Iisaku Gümnaasiumi võimlas esmaspäeval 20.00–21.30, kolmapäeval 19.30–21.30 ja reedel 19.30–21.30.
- Jõusaal avatud esmaspäevast reedeni 16.30–21.00 ja laupäeviti 11.00–14.00. Pühapäev suletud.

ILLUKA KOOLI VÕIMLA

- Võimla on avatud teisipäeval ja neljapäeval 19.15–21.30.
- Samal ajal toimub ka võrkpallitrenn, mida organiseerib Mirjam Vinkler. Võrkpallihuvilistel palutakse ühendust võtta Mirjamiga telefoni numbril 5301 2170.

MÄETAGUSE PÕHIKOOLI SPORDI- JA JÕUSAAL

- avatud oktoobrist aprillini
- esmaspäeviti, kolmapäeviti ja reedeti 19.00–21.00.

KIIKLA RAHVAMAJA SPORDI- JA JÕUSAAL

- avatud oktoobrist aprillini
- teisipäevast neljapäevani 17.30–20.30.

TUDULINNA JÕUSAAL, Kooli 4

- Esmaspäeviti, kolmapäeviti ja reedeti 18.00–21.00
- Kui on vähe huvilisi, siis vaadatakse ajad üle.
- Kontaktid Oliver Valdre, Karit Tuusula Mölder 5397 2388.

15. meistrivõistlused kyokushinkai karates Poolas

Üldkokkuvõtte riikide arvestuses:

1. Poola
2. Eesti
3. Saksamaa
4. Venemaa
5. Leedu

TULEMUSED KUMITES:

1. koht Aleks Korikov	vanus 18+	+85 kg	SK ICHIGEKI	Alutaguse vald
1. koht Alex Malõgin	8–9aastased	+30 kg	SK SEIBUN	Kohtla-Järve linn
2. koht Damir Šahbazov	8–9aastased	+30 kg	SK SEIBUN	Kohtla-Järve linn
3. koht Pavel Šuškevitš	14–15aastased	+60 kg	SK ICHIGEKI	Alutaguse vald
4. koht Maxim Bruev	12–13aastased	+45 kg	SK SEIBUN	Kohtla-Järve linn
7. koht Mark Zaprudski	10–11aastased	–40 kg	SK SEIBUN	Kohtla-Järve linn

TULEMUSED KATAS

2. koht Aleks Korikov	18+	SK ICHIGEKI	Alutaguse vald
-----------------------	-----	-------------	----------------

Aleksei Korikov

SK ICHIGEKI treener

15. meistrivõistlused kyokushinkai karates toimusid 21.–22. septembril Poolas Swinoujscie linnas, kuhu sõitis kohale 240 sportlast Poolast, Saksamaalt, Eestist, Leedust ja Venemaa. Võisteldi nii katas kui ka kumites.

Meie sportlased osalesid nii katas kui kumites. Kuus sportlast pidas igaüks 2–3 võitlust, pannes mängu kogu oma jõu ja karatealased oskused. Pikk teekond, pinged ja väsimus andsid muidugi lõpuks tunda. 1400 kilomeetrit sõitu ja uus olukord – seda oli raske ületada. Paljud said sellega siiski hakkama ja tõusid ka pjedestaalile.

„Tugevaim karate planeedil“ – just nii ristsid ajakirjanikud kyokushinkai karate koolkonna peale 1975. aastal toimunud absoluutseid maailmameistrivõistlusi, mis toimusid üpriski jõhkrate reeglite järgi. Lubatud olid löögid nii käte kui jalgadega ja seda täie jõuga (keelatud olid kaelöögid pähe ja löögid tundlikesse kehapiirkondadesse). Tõsised võitlused, mis esitasid sportlaste füüsilisele, funktsionaalsele ja tahtejõusse puutuval ettevalmistusele kõrgeid nõudmisi, vapustasid sõna otseses mõttes kogu maailma.

Detailplaneering

Alutaguse Vallavalitsus algatas 16.10.2019 korraldusega nr 506 Katase küla Vahtra (12201:001:0495) kinnistu detailplaneeringu. Planeeringuala hõlmab osaliselt riigiteed 13111 Kauksi-Vasknarva. Planeeritava maa-ala suurus on ca 6,4 ha ja piir on toodud detailplaneeringu algatamise korralduse lisas 1.

Detailplaneeringu eesmärgiks on moodustada planeeringuala põhjaosas elamumaa sihtotstarbega kinnistud ja anda ehitusõigus elamute või suvilate ning neid teenindava tehnilise taristu rajamiseks. Võimalike uuringute tegemise vajadus selgub detailplaneeringu koostamise käigus. Detailplaneering vastab kehtivale Alajõe valla Peipsi järve äärsel ranna-ala üldplaneeringule, mille järgi on Vahtra kinnistu maakasutuse juhtotstarve põhjapoolses osas kavandatud elamumaa ning lõunapoolses osas metsa- ja põllumajandusmaa. Detailplaneeringu algatamise otsusega saab tutvuda Alutaguse Vallavalitsuses töötajal ja Alutaguse valla veebilehel www.alutagusevald.ee/algatatud.

Mälestame lahkunuid

LEMBIT UUSTAL
SULEV TOOMING
ALLAN TALUSTE
VIIDE PAKKAS
TATJANA PLISTKINA
LAINE KIVISTU
NADEŽDA JÄÄGER
AIME SUUTRE
HELJU TARUM

